

THÀNH PHẦN LOÀI TÔM HỌ PALAEMONIDAE VÀ PENAЕIDAE PHÂN BỐ TRÊN TUYẾN SÔNG HẬU

SPECIES COMPOSITION AND PRODUCTION OF PALAEMONID AND PENAЕID SHIRMP IN HAU RIVER

Âu Văn Hóa*, Nguyễn Văn Thường và Vũ Ngọc Út
Khoa Thủy sản, Trường Đại học Cần Thơ
Email: avhoa@ctu.edu.vn

ABSTRACT

Study on the fluctuation of species composition, size and production of Penaeid and Palaemonid species in Hau river was conducted from July, 2011 to June, 2012. The study was implemented at 6 locations along the main river from An Giang to Soc Trang. Sampling was carried-out monthly by a trawl boat at high tide. At the end of sampling periods, eight Palaemonid and six Penaeid species were obtained including *Macrobrachium equidens*, *Macrobrachium mirabile*, *Macrobrachium rosenbergii*, *Macrobrachium lanchester*, *Macrobrachium esculenum*, *Macrobrachium mammillodactylus*, *Macrobrachium sintangense*, *Exopalaemon styliferus* and *Metapenaeus ensis*, *Metapenaeus affinis*, *Metapenaeus tenuipes*, *Parapenaeopsis cultrirostris*, *Parapenaeopsis gracillima*, *Metapenaeus brevicornis*, respectively. The eight species of Palaemonid were found both in freshwater and brackish water, whereas the Penaeids were only found in the brackish water area. The results also revealed that densities of the prawns fluctuated between sampling months and locations. Highest density was 44.41 ind.m⁻³ in April and lowest density was 1.99 ind.m⁻³ in July. Of locations, highest density (25.82 ind./100m³) was obtained at Dai Ngai and lowest density (8.81 ind./100m³) obtained at Khanh An. Sizes of prawns ranged from 11 to 229 mm, *Macrobrachium lanchesteri* representing the smallest (in February) and the largest belonging to *Macrobrachium rosenbergii* (in January).

Keywords: *Palaemonidae*, *Penaeidae*, Hau river, prawn species, prawn production

ĐẶT VẤN ĐỀ

Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) với hệ thống sông ngòi chằng chịt tạo điều kiện cho sự phát triển của nhiều loài tôm, cá góp phần hình thành sự phong phú của nguồn lợi thủy sản Việt Nam. Sông Hậu là một trong những nhánh sông lớn của hạ lưu sông Mekong với chiều dài 226 km chảy qua các địa bàn An Giang (104 km), Cần Thơ (48 km), Hậu Giang (15 km) và Sóc Trăng (59 km) mang theo nguồn lợi lớn tôm, cá góp phần đáng kể vào sản lượng thủy sản nước ngọt của ĐBSCL. Khá nhiều công trình đã nghiên cứu về nguồn lợi cá trên sông Hậu với các số liệu về thành phần loài, số lượng loài, sản lượng và cho thấy khuynh hướng giảm sút nguồn lợi trong những năm gần đây (Berra, 2001; Pitcher & Hollingworth, 2002, Huỳnh Lợi và Cao Phong, 2005; Nguyễn Thanh Tùng và *ctv*, 2007). Tuy nhiên, đối với nguồn lợi tôm, kể cả tôm sông (Palaemonidae) và tôm he (Penaeidae) chưa có nhiều nghiên cứu tập trung cho nhóm đối tượng này mặc dù có một vài nghiên cứu đã được thực hiện trên một số địa bàn hoặc sông nhánh của sông Hậu. Nghiên cứu của Nguyễn Văn Thường và *ctv*. (2004) cho thấy thành phần tôm trên sông Hậu có 4 giống, 9 loài thuộc họ Palaemonidae và 5 giống 25 loài thuộc họ Penaeidae. Tuy nhiên, trong những năm gần đây dưới áp lực gia tăng dân số, tình hình khai thác nguồn lợi ngày càng tăng cao ở ĐBSCL, nhất là trên sông Hậu, thành phần loài tôm, cá có thể có những biến động đáng kể, tuy nhiên việc khảo sát, đánh giá chưa được chú trọng. Việc khảo sát thành phần loài, sản lượng các loài tôm sẽ cung cấp dữ liệu làm cơ sở đề ra những biện pháp khai thác quản lý nguồn lợi thủy sản này một cách hợp lý, nhất là dưới nhiều tác động trong đó có tác động của biến đổi khí hậu trong thời gian sắp tới.